

swoiście pojętej nowoczesności, a wierność małżeńska jest ośmieszana, sięganie do źródeł pozwala właściwie ukierunkowywać i uwrażliwiać odpowiedzialnych świadków na te centralne problemy, którym musi sprostać współczesne duszpasterstwo rodzin, katechetyka, homiletyka, liturgika, działalność ewangelizacyjna i wreszcie świadectwo życia chrześcijańskiego.

Nowy Targ

MAREK MICHERDZIŃSKI

ks. Norbert Mendecki

NOWOTESTAMENTALNE TEKSTY Z QUMRAN?

Pod tym tytułem ukazał się w r. 1972 artykuł Jose O'Callaghan pt. „Papiros netestamentarios en la cueva 7 de Qumran?”, Bib 53, 1972, s. 91-100 (angielskie tłumaczenie w: JBL 91/2, 1972, s. 1-14), który zaciekał świat naukowców. Autor artykułu uważa, że niektóre fragmenty z groty 7 zawierają nowotestamentalne teksty. Z 19 greckich fragmentów zidentyfikował on następujące jako teksty z NT¹:

1 Tm 3, 16; 4, 3	7 Q4
Mk 6, 52-53	7 Q5
Mk 4, 28	7 Q6, 1
Dz 27, 38	7 Q6, 2
Mk 12, 17	7 Q7
Jk 1, 23-24	7 Q8
Rz 5, 11-12	7 Q9
2 P 1, 15	7 Q10
Mk 6, 48	7 Q15

Niektórzy naukowcy patrzą na te odkrycia sceptycznym okiem i przypuszczają, że chodzi tutaj o fragmenty greckiego tłumaczenia

---

¹ Por. też B. MAYER, *Christen und Christliches in Qumran?* (Eichstätter Studien, Neue Folge XXXII), Regensburg 1992, passim. M. WISE, M. ABEGG, E. COOK, *Die Schriften von Qumran. Übersetzung und Kommentar. Mit bisher unveröffentlichten Texten*, hrsg. von A. Läpple, Augsburg 1997, 507-513, dodają jeszcze 7 Q1 (Wj 28, 4-6 + 28, 7) oraz 7 Q2 (Ba 6, 43-44).

Starego Testamentu. Problem tkwi w tym, że owe fragmenty są zbyt małe i zawierają za niewiele liter, tak że dokładna identyfikacja wydaje się rzeczą niemożliwą. Z drugiej strony L. Alonso Schökel i C. P. Thiede próbują poprzeć tezę O'Callaghana. C. P. Thiede wydał broszurkę pt. *Die älteste Evangelien-Handschrift? Das Markus-Fragment von Qumran und die Anfänge der schriftlichen Überlieferung des Neuen Testaments*, Wuppertal, ²1990. Przeciwno tej broszurce wystąpił H. U. Rosenbaum, *Cave 7 Q5! Gegen die erneute Inanspruchnahme des Qumran-Fragments 7 Q5 als Bruchstück der ältesten Evangelien-Handschrift*, BZ 31, 1987, s. 189-205 oraz B. Mayer (wydawca), *Christen und Christliches in Qumran?*, (Eichstätter Studien 32), Regensburg 1992.

W jednym z ostatnich artykułów *Frühdatierung der Evangelien?*, BiLi 70 (1997), s. 36-38 próbuje W. Kirschläger, odpowiedzieć na pytanie, jakie znaczenie ma odkrycie tekstów nowotestamentalnych w Qumran, (zakłada przy tym, że odkryte teksty są rzeczywiście nowotestamentalnymi tekstami). Według niego należy przesunąć datę powstania Ewangelii św. Marka o 5 do 10 lat wcześniej (dotychczasowe datowanie na lata 65 do 70 po Chr.). Jeżeli jednak znaleziony fragment należy do przedmarkowego tekstu (= Quelle), wtedy tradycyjne datowanie nie zmienia się.

W kontekście tekstów qumrańskich W. Kirschläger omawia niequmrański tekst na papirusie (p⁶⁴) zawierający resztki Mt 26 (26, 7-8. 10. 14-15. 22-23. 31. 32-33) datowany na lata przed 70 po Chr. (dotychczasowe datowanie 200 po Chr.). A więc byłby to najstarszy tekst NT, w każdym razie Ewangelii św. Mateusza. Nie wiemy, czy chodzi tutaj o fragment Ewangelii Mateuszowej, albo o przedmateuszową notatkę. Ponadto należałoby przemyśleć stosunki zależności MtEw do MkEw na podstawie teorii dwóch źródeł (Zweiquellentheorie).

Jeśli w przyszłości naukowcy stwierdzą, że rzeczywiście znaleziono NT teksty w Qumran, wtedy trzeba będzie zbadać kontekst powstania i odpowiedniej interpretacji MtEw i MkEw. Trzeba będzie przesunąć datowanie o 10 do 20 lat wcześniej. Przybliżymy się w ten sposób do czasu działalności Jezusa. Trzeba będzie też uwzględnić i większą wagę przypisać wczesnochrześcijańskiemu nauczaniu. Trzeba będzie odpowiedzieć na pytanie, jak wytłumaczyć obecność tekstów NT w Qumran?

Z mojego artykułu pt. „Jer 30-31 als die Tora? Johannes Hyrkan und der Lehrer der Gerechtigkeit aus Qumran”, w przygotowaniu, wynika, że Jan Hirkan i Nauczyciel Sprawiedliwości z Qumranu uważali się za drugiego Mojżesza¹, który przyniesie Izraelowi przede wszystkim nowe prawo. Także Jezus przekonany był o własnej roli podobnej do Mojżesza (por. kazanie na górze jako nowa tora Mt 5, 1n i paralele, przemienienie na górze Mk 9, 2nn i paralele i inne²). Nic więc dziwnego, że J. Jeremias (ThW IV, 878) pisze: „W Mojżesz i Chrystusie stoją obok siebie zwiastun Starego i zwiastun Nowego Przymierza połączeni podobnym losem odrzucenia, a jednocześnie naprzeciw siebie Prawo i Ewangelia”. Dlatego też trzeba przyjąć, że Qumrańczycy z zainteresowaniem śledzili działalność Jezusa, który w niektórych punktach nauki przypominał Nauczyciela Sprawiedliwości³ a ten z kolei miał rzekomo jeszcze raz pojawić się na arenie dziejowej⁴.

Bibliografia uzupełniająca

- R. EISENMAN, M. WISE, *Jesus und die Urchristen*, München 1992, 83-96.
- F. G. MARTINEZ, *Messianische Erwartungen in den Qumranschriften*, JBTh 8 (1993), s. 171-208 (bes. 174-177).
- E. PUECH, *Christliche Schriften in Qumran?*, Welt und Umwelt der Bibel Jg. 3, nr 9 (1998) 62.

Wiedeń

KS. NORBERT MENDECKI

---

¹ J. MAIER, *Die Qumran-Essener: Die Texte vom Toten Meer*, Band III: *Einführung, Zeitrechnung, Register und Bibliographie* (UTB 1916), München 1996, 13, 40.

² Por. G. DAUTZENBERG, *Jesus und die Tora*, w: E. ZENGER, *Die Tora als Kanon für Juden und Christen* (HBS 10), Freiburg im Breisgau 1996, 345-378 oraz H. FRANKEMÖLLE, *Die Tora Gottes für Israel, die Jünger Jesu und die Völker nach dem Matthäusevangelium*, tamże, 379-419.

³ Por. J. CARMIGNAC, *Le Docteur de Justice et Jesus-Christ*, Paris 1957, passim.

⁴ Por. J. CARMIGNAC, *Le retour du Docteur de Justice à la fin des jours?*, RdQ 2 (1958), Tome 1, Nr. 2, 235-248 oraz G. W. BUCHANAN, *The Priestly Teacher of Righteousness*, RdQ 4 (1969), Tome 6, Nr. 24, 553-558, szczeg. 553.